

Synopsis De Toverjas, over de wereld van Jasmijn

Jasmijn gelooft in de beer die ze is als ze haar jas aan heeft. Dat kunnen kinderen nog; dat verleren mensen als ze volwassen worden. De mensen op straat zien niet dat ze een beer is. De bakker waar de beer een taart koopt ziet ook niet dat Jasmijn nu een beer is, en ze weet dat haar moeder en haar vader, haar opa en oma, maar ook de juffrouw op school niet weten dat ze Jasmijn en ook beer is. Dat komt omdat volwassen mensen zich eigenlijk altijd aan de feiten houden. Ze zien een dikke jas van wol en daarin een meisje; een beer zien ze niet. Wat ze niet zien, dat is er niet, zo redeneren volwassen mensen. Jasmijn heeft fantasie, zij voelt de beer wél.

In onze wereld waarin je je vooral aan de feiten moet houden omdat onze wereld vooral een volwassen wereld is, is denken dat je een beer bent iets waar Jasmijn zo snel mogelijk van af moet. Fantasie mag, maar dan alleen als je speelt en denkt 'alsof' het waar is, want in het leven van alledag is fantasie hinderlijk vinden volwassen mensen. Jasmijn die in haar toverjas een beer is, kan niet hard lopen op haar beren voeten. Dat is niet handig als haar moeder haar snel naar school wil brengen. Je kunt haar ook niet verstaan als ze praat omdat ze bromt en dat is niet handig als je met elkaar wilt praten. Jasmijn weet wat ze zegt als ze de beer is. Omdat ze dan praat als 'ik de beer', maar voor de volwassene is het raden en duurt een antwoord in hun ogen vervelend lang. Jasmijn maakt van wat zij weet een geheim daarom. Een geheim dat ze in het boek alleen deelt met de beer, de bij en met de lezer van het boek. Dat is haar antwoord op het onbegrip van de volwassenen. Ze sluit ze buiten dit moois. Dat hebben die volwassenen aan zichzelf te wijten. Wie een kind niet serieus wil nemen, veroorzaakt dat het zich terugtrekt. Een kind laat zich iets moois niet afpakken en trekt zich terug in een eigen wereld waarin een toverjas haar beer maakt. Het kan een vlucht uit de werkelijkheid zijn als een kind heel veel fantasie heeft, het kan een signaal zijn van een probleem. Maar in het algemeen zijn fantasieën een verrijking van het leven. Het scheppen van zo'n fantasie figuur is daad van creativiteit. Jasmijn maakt zich sterker door iemand te bedenken die met haar meedoet. Samen weten ze meer. Het blijkt dat wetenschappers vaak een rijke fantasie wereld hadden in hun jeugd en dat daar hun creatief vermogen van het scheppen en ontdekken is begonnen. Net als bij kunstenaars. Fantasie is niet 'zonde van de tijd' want het is geen rem op leren. In een fantasie figuur die een kind met zich meedraagt zit ontwikkeling. Zo'n figuur wordt uitgebouwd. Opeens gaat de beer naar school, als het kind ook graag naar school wil.

De toverjas en de beer ervaart ze als waar. Er zijn wel volwassenen die meespelen dat zij ook een beer zien, maar een volwassene is zich steeds bewust dat dat geen werkelijkheid is. En dat voelt een kind. Met die volwassenen willen ze vaak niet spelen. Een kind dat doodgaan speelt, vindt het griezelig als zijn vader in hun spel "dood" blijft liggen. Het kind heeft namelijk zelf ingebouwd hoe ver de fantasie gaat. En daarmee zal hij nooit echt dood gaan, maar hebben ingebouwd, dat de figuur toch weer tot leven komt. Voor een volwassene is "dood" dood omdat hij afgaat op de feiten. Als hij dood wil blijven, speelt hij het spel als volwassene volgens de feiten, maar dat is niet de wereld van het kind. Een kind treedt in zo'n geval corrigerend op, neemt de volwassene in bescherming door te zeggen dat dood, niet echt dood is. Dan lijkt het of het kind zijn eigen spel niet geloofd, Maar dat is niet waar. De interpretatie van de vader komt niet overeen met het fantasiebeeld dat het kind heeft gemaakt. Dat kind komt op voor het fantasie beeld dat het heeft. En daarmee blijft zijn fantasiefiguur in tact.

Fantaseren kun je zien als een hogere vorm van denken. Iets wat je je voorstelt, wordt door jouw denken veranderd in iets dat je in het echt nooit hebt gezien of hebt meegemaakt. Heb je ooit een beer gezien die bij de bakker een taart koopt? Fantaseren is niet gebonden aan wat waar is. De toverjas verandert Jasmijn in een beer. Jasmijn geeft de beer allerlei eigenschappen die een beer van zichzelf niet heeft. Hij kan praten, hij kan boodschappen doen, hij vindt het leuk om met de bij een praatje te maken. Ze doet dat uit zichzelf. Niemand brengt haar op dat idee. Een mens kan dat; een mens kan zich voorstellen wat hij nog nooit heeft gezien. Met die eigenschap kan een mens geloven in bijvoorbeeld een hogere macht, maar ook in een leukere wereld. Als Jasmijn verandert in een beer als ze de jas aan heeft, dan heeft ze dat zelf gefantaseerd. Ze heeft misschien wel eens een beer gezien in de dierentuin, of op de film, of in een boek, maar nog nooit een beer in een bakkerswinkel. Die combinatie maakt ze zelf. Fantasie is niet een vervalsing van de werkelijkheid, maar een verrijking ervan (1). Al fantaserend worden ontdekkingen gedaan: de beer alias Jasmijn ontdekt in het leesboekje waarom bijen altijd een streepjes jas dragen.

Bovendien maakt fantasie vrij. Je kunt een jas aandoen en je een beer voelen. Dat kan niemand tegen houden. Daar ben je vrij in; fantaseren maakt vrij. Je kunt je bijvoorbeeld al fantaserend een wereld bedenken waar dieren met elkaar praten zodat de beer praat met de bij. Wie een beeldende fantasie heeft kan zich veel inbeelden. Daardoor doet hij ontdekkingen die hij nog niet wist. Een badinerende uitdrukking als 'het is maar fantasie' ontkent die kracht en macht van fantasievoorstellingen. En onterecht. Want wat zou er gebeurd zijn als niet op een dag iemand had gedacht: ik kan vliegen, terwijl dat nog nooit door een mens was gedaan?

1. Kohnstamm, R. (2002). *Het jonge kind*, Ontwikkelingspsychologie Deel I, uitgeverij Bohn Stafleu Van Loghum.